

C2

ÜNİTE 6

OKUMA: Bağlamsal Çıkarım

DİNLEME: Bağlamsal Çıkarım

YAZMA: Niyet Mektubu /Öz Geçmiş Yazma

Kazanımlar

Okuma

- Bağlamsal çıkarımı tanımlar.
- Bir metinde bağlamsal çıkarımlar yapar.

Dinleme

- Bağlamsal çıkarımı tanımlar.
- Dinlediği metinlerde bağlamsal çıkarımlar yapar.

Yazma

- Biçim ve içerik özelliklerine dikkat ederek niyet mektubu yazar.
- Amacına uygun öz geçmiş yazar.

Bu Bölümde Neler Öğreneceğiz?

- Okuduğunuz metinlerdeki bilmediğiniz sözcüklerin anlamını bağlamsal ipuçlarından yararlanarak tahmin edebileceksiniz.

Bağlamsal Çıkarım

Okumada Bağlamsal Çıkarım Nedir?

Türkçede bir sözcüğün içinde bulunduğu cümleye ve ondan önceki ya da sonraki cümlelere **“kontekst”** veya **“bağlam”** denir.

Bilinmeyen bir sözcük ile karşılaşıldığında sözcüğün anlamını tahmin etmek için önce **bağlam** kullanılır. Bunu yaparken sözcük ile ilgili bulunabilecek bir **ipucu** aranır. Sözcüğün anlamını tahmin etmemiz metin içerisinde bulacağımız ipuçlarına bağlıdır.

Bu arayışa **“bağlamsal çıkarım”** denir. Bağlamsal çıkarım anlaşılacağı üzere aslında bir stratejidir. Bu stratejide okuyucu, dışarıdan destek almadan, sadece metnin kendisini kullanarak **sözcüğün anlamını bağlamdan çıkarır, yani tahmin eder.**

Bu strateji, bir metni ana dilde okurken farkında olarak veya olmayarak kullanılır. Ana dilde metin okurken kullanılan bağlamsal çıkarım stratejisi, Türkçe metinler okunurken de bilinçli olarak kullanılabilir, bilinmeyen çoğu sözcüğün anlamı rahatlıkla tahmin edilebilir.

Okumada Bağlamsal Çıkarım Niçin Yapılır?

Bir sözcüğü öğrenmenin en hızlı ve etkili yolu onu doğal bağlamı içerisinde incelemektir. Dil becerilerimiz geliştikçe ve daha yüksek seviyelere ulaştıkça birçok sözcüğü sözlüğe bakmadan tahmin etme becerimiz de gelişir. Sözcüğün anlamını tahmin etmek zaman içinde gelişen doğal bir beceridir. Bunun için öncelikle sözcüğün kendisinde bulunan ipuçlarını sonra ise metin içindeki ipuçlarını takip ederiz. Ayrıca birden fazla anlamı olan bir sözcüğü anlamak için en iyi yöntem yine bağlamdaki ipuçlarının farkında olmaktır.

Okumada Bağlamsal Çıkarım Ne Zaman Yapılır?

- » Sözlüğe bakmak için zaman olmadığında,
- » Bilinmeyen sözcüğün anlamı merak edildiğinde,
- » Sınavlardaki metinlerde bilinmeyen sözcüklerle karşılaşıldığında,
- » Okuma hızını düşürmeden ihtiyaç olunan genel bilgiye ulaşmak istenildiğinde,
- » Merak edilen konular hakkında keyif için okuma yaparken ve okumanın bölünmesi istenilmediğinde,
- » Birden fazla anlamı olan sözcüğün hangi anlamda kullanıldığı anlamak gerektiğinde,
- » Metin içerisinde geçen bilinmeyen bir sözcüğün anlamı, okuma metninin daha iyi anlaşılması için önemli olduğu durumlarda bağlamsal çıkarım yapılır.

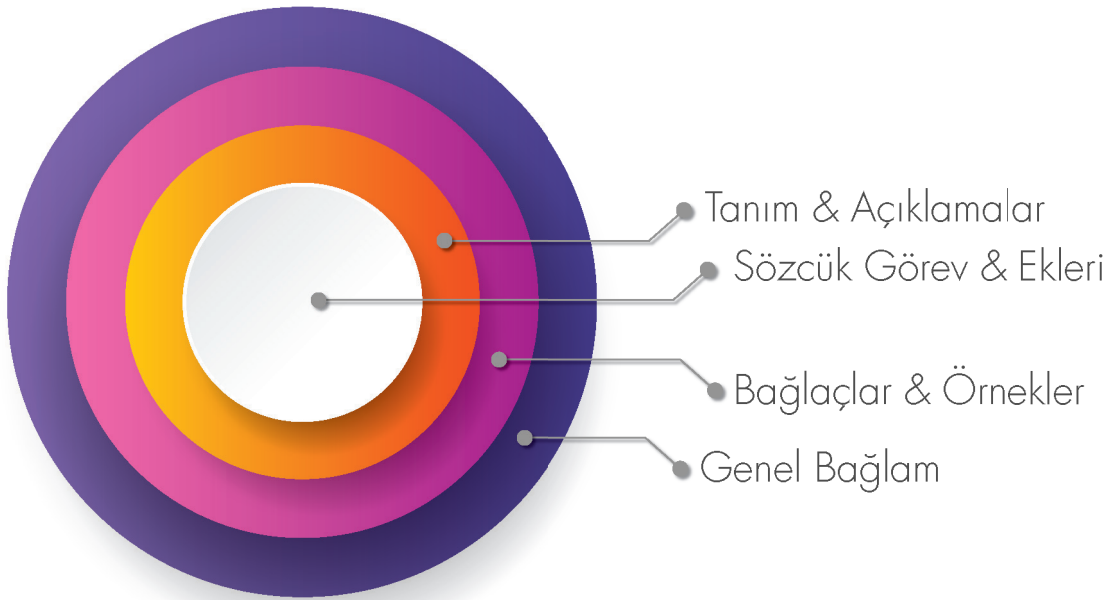
Okumada Bağlamsal Çıkarım Nasıl Yapılır?

- » Okuma parçasında bilinmeyen sözcüğün anlamına işaret eden ipuçlarının farkına vararak bağlamsal çıkarım yapın.
- » Sözcüğü tahmin etmek için onunla ilgili olan bütün ipuçlarını takip edin. Bu, sözcüğün doğru anlamını tahmin etme şansınızı artırır.

- » İpuçlarını nerede bulacağınızı öğrendiğinizde onlara ihtiyacınız olduğunda etkili ve hızlı şekilde bulabilirsiniz. Böylece sözcüklerin anlamları ile ilgili doğru tahminlerde bulunabilirsiniz.

Bağlama dayalı tahminlerde bulunabilmek için Grafik I'de gösterilen bütün ipuçlarını ayrıntılı bir şekilde inceleyeceksiniz. İpuçlarını parçadan bütüne doğru, yani sözcükten başlayarak metne doğru işleyeceksiniz.

Önümüzdeki bölümlerde öncelikle bilmediğiniz sözcüğün cümledeki görevini tespit edecek sonra yapısındaki ekleri inceleyeceksiniz. Ardından cümlelerde sözcük hakkında ipucu veren tanımlar ve açıklamalar olup olmadığına bakacaksınız. Bir sonraki bölümde sözcüğün anlamına dair ipucu veren bağlama, ayırma ve karşıtlık ifade eden bağlaçları ve ayrıca örnekleri inceleyeceksiniz. Son olarak metnin genelini inceleyerek sözcüğün anlamı ile ilgili tahminde bulunacaksınız.

Grafik - I

Her ne kadar aşağıda dört bağımsız ipucundan bahsedilecek gibi görünse de "Grafik I" de gördüğünüz üzere bütün ipuçları sizi bütünden parçaya ve oradan tekrar bütüne götürmekte ve birbirini desteklemektedir. Her zaman birden fazla ipucuna rastlamayabilirsiniz fakat şanslı olup iki veya daha fazlasını bir arada bulduğunuzda ve bu ipuçları birbirlerini desteklediklerinde yapacağımız tahminler konusunda daha emin oluruz.

1. Sözcüğün Özellikleri

1.1. Sözcüğün Görevi

1.2. Sözcüğün Ekleri

1.2.1. Türetme Ekleri

1.2.2. Çekim Ekleri

2. Tanımlar ve Açıklamalar

3. Bağlaçlar ve Örnekler

3.1. Bağlaçlar

3.1.1. Bağlama ve Ayırma Bağlaçları

3.1.2. Karşıtlık Bağlaçları

3.2. Örnekler

4. Genel Bağlam

1. SÖZCÜĞÜN ÖZELLİKLERİ

İlk olarak sözcüğe en yakın ipuçlarının bulunduğu yer ile başlayacaksınız: anlamını bilmediğiniz sözcüğün kendisiyle. Bu bölümde anlamını bilmediğiniz sözcüğün size sağlayacağı ipuçlarına odaklanacaksınız. Bölüm içindeki alt başlıklar aşağıdaki gibidir:

Sözcüğün Görevi

Sözcüğün Ekleri

A. Türetim
Ekleri

B. Çekim
Ekleri

1.1. SÖZCÜĞÜN GÖREVİ

Sözcüğün cümledeki görevini bildiğinizde anlamını tahmin etmeniz kolaylaşır. Cümlede anlamını bilmediğiniz sözcüğün görevi: ad, eylem, sıfat, belirteç vs. olabilir. Görevini tespit ettikten sonra sözcük ile ilgili başka ipuçlarını da toplayıp anlamı hakkında daha doğru tahminlerde bulunabilirsiniz. Bu nedenle bilmediğiniz bir sözcükle karşılaştığınızda öncelikle sözcüğün cümledeki görevini tespit etmekle başlamak tahmininizi kolaylaştıracaktır.

Sözcüklerin görevleri ile ilgili aşağıdaki örnekleri inceleyin.

Telefon gelince **apar topar** gitti

- Nasıl gitti ?
- Apar topar = **Belirteç**

Ornitoloji sabır isteyen bir alandır.

- **Ne** sabır isteyen bir alan?
- Ornitoloji = **Ad**

Çok **girift** bir konu anlatımı bu.

- **Nasıl** bir konu anlatımı bu?
- Girift = **Sıfat**

Elindeki malzemelerle bir yemek **uyduracak.**

- **Ne yapacak** elindeki malzeme ile?
- Uyduracak = **Eylem**

Örnek 1:

Aşağıdaki cümlelerde **koyu yazılan sözcüklerin cümledeki görevini** inceleyin.

1. “Antalya’daki orman yangınlarını çıkaran **kundakçı**, polis ekipleri tarafından yakalandı.”

Çözüm: “**Kim** Antalya’daki orman yangınına çıkarmış?” sorusunu sorunca sözcüğün cümlede “ad” görevinde olduğunu anlayabilirsiniz.

2. “**Kurumsal** risk yönetiminin önemli amaçlarından birisi; risklerin makul seviyelerde tutulmasıdır.”

Çözüm: “**Nasıl** bir risk yönetimi?” sorusunu sorunca sözcüğün bir sıfat görevinde olduğunu tespit edebilirsiniz.

Etkinlik 1:

Aşağıda koyu yazılan sözcüklerin cümledeki görevini yazın.

“Doktor, hastanın yarasını **bandajladı**.”

1. _____

“Reçelin **ekşimsi** bir tadı vardı.”

2. _____

“**İstifçi** olarak da bilinen bu insanlar hiçbir şeylerini atmadan biriktirirler.”

3. _____

“**Aksayarak** yürüyen adam bizim komşumuz.”

4. _____

1.2. SÖZCÜĞÜN EKLERİ

Türkçe, dünya dilleri arasında yapı bakımından sondan eklemeli diller grubuna girmektedir. Yani Türkçede **sözcüklerin sonlarına gelen ek/ekler ile sözcüklerin anlamları ve görevleri değişmektedir veya cümleye uyum sağlamaktadır**. Türkçe metinlerdeki bilmediğiniz sözcüklerin anlamlarını tahmin ederken bu ekleri ipucu olarak kullanabilirsiniz.

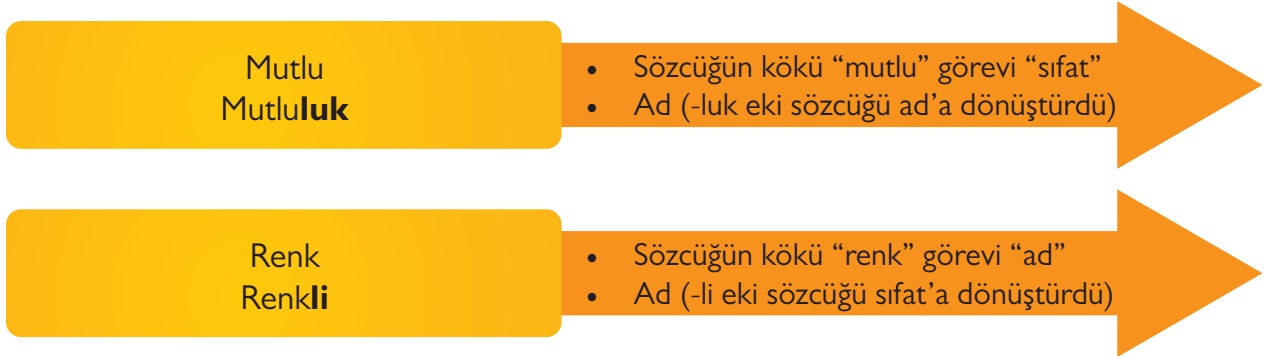
Türkçe ekleri iyi bilerseniz sözcüğün;

- » Ad mı eylem mi olduğunu,
- » Kökünü ya da tabanını,
- » Tekil mi çoğul mu olduğunu,
- » Üzerinde türetme eki varsa bu ekin kattığı yeni anlam veya görevin ne olduğunu ve buradan yola çıkarak anlamını,
- » Üzerinde çekim eki varsa bu sözcüğün cümledeki görevini ya da diğer sözcüklerle olan ilgisini tahmin edebilirsiniz.

Türkçedeki ekler, temelde **türetme ve çekim ekleri** olarak ikiye ayrılır. Aşağıda verilen bilgilerle türetme ve çekim eklerini hatırlayıp örnekleri inceleyin.

1.2.1. Türetme Ekleri

Türetme ekleri, sözcük kök ya da gövdelerine gelerek anlam ve görev değiştiren eklerdir. Sondan eklemeli bir dil olarak Türkçe; türetme ekleri açısından zengindir ve görevleri bilindiği takdirde bu ekler, sözcüklerin anlamını tahmin etmede kullanılacak en önemli ipuçlarından biridir. Aşağıda gördüğünüz iki sözcüğün türetme eklerini inceleyin:

Örnek 2:

Aşağıdaki cümlelerdeki koyu yazılan sözcükleri inceleyip önce cümledeki görevini sonra da eklerini inceleyin ve anlamını tahmin etmeye çalışın.

1. “Antalya’daki orman yangınlarını çıkaran **kundakçı**, polis ekipleri tarafından yakalandı.”

Çözüm: Bu cümlede “kundakçı” sözcüğünün sonundaki +CI türetme eki, Türkçede bir işi yapan, bir işle uğraşan, bir mesleği yapan kişiyi belirtir. Dolayısıyla bu eki tespit ettiğinizde bu sözcüğün “yangını çıkaran kişi” anlamına geldiğini tahmin edebilirsiniz.

2. “**Kurumsal** risk yönetiminin önemli amaçlarından birisi; risklerin makul seviyelerde tutulmasıdır.”

Çözüm: Yukarıdaki cümlede “kurumsal” sözcüğünde bulunan –sAl eki eklendiği ad köküne ilişkili olma, ilgili olma anlamı katan bir türetme ekidir. “Kurumsal” sözcüğünün ise “kuruma ait, kurumla ilgili” anlamı taşıdığını tahmin edebilirsiniz.

Etkinlik 2:

Aşağıda koyu yazılan sözcüklerin türetme eklerini tespit edip yazın.

“Doktor, hastanın yarasını **bandajladı**.”

1. _____

“Onu alıp eve götüremeyiz çünkü tilkiler **evcil** hayvanlar değildirler.”

2. _____

1.2.1. Türetme Ekleri

Sözcüklere cümlede görev yüklenirken ve onlardan yeni sözcükler türetilirken öncelik, türetme eklerindir. Türetme ekleri sözcüklerin görevlerini değiştirir. Türetme eklerinin üzerine çekim ekleri gelir. **Çekim ekleri sözcüklerin görevlerini değiştirmez. Çekim ekleri** sözcüğün cümledeki görevini belirten, diğer sözcüklerle bağ kurmasını sağlayan, kişi, sayı, durum, zaman, kip, aitlik vb. anlamları veren sözcüklerdir. Dolayısıyla çekim eklerini sözcüğün anlamını tahmin etmede ipucu olarak inceleyebilirsiniz.

Aşağıdaki örnekleri inceleyin:

Birinci örnekte “mutlu” sözcüğünün kökü, yani sözcükteki anlamı en küçük ve en önemli birimdir ve burada görevi sıfattır. Ona eklenen “-luk” türetme eki ile ad görevine dönüşüyor. Son olarak “-lar” çekim eki onu çoğul hâle getiriyor.

İkinci örnekte “kalem” sözcüğü addır. Eklenen “-lik” türetme eki ile anlam olarak başka bir ad oluyor. Son olarak eklenen “-im” çekim eki ile anlamı aynı kalıyor fakat kalemliğin sahibi ile bağ kuruyor.

Örnek 3:

Aşağıda verilen cümlelerdeki işaretli sözcükleri inceleyerek anlamlarını tahmin etmeye çalışın.

1. “Şair, şiirlerinin **ilham**ını ay ışığının sihirli enerjisinden alıyor.”

Çözüm: Yukarıdaki cümlede “ilham” sözcüğünün anlamı bilinmemektedir. Ancak sözcüğün üzerindeki eklere bakıldığında sözcüğün ad olduğunu, “şiir” sözcüğü ile bir anlam ilişkisi olduğunu anlayabiliriz. Aynı zamanda “şair” sözcüğü ile “şiirlerinin” sözcüğü de üzerlerindeki çekim ekleri yardımıyla anlam ilişkisi kurduğu için bazı ipuçları elde edilebilmektedir.

2. “Baba, çocuklarının **rızık**ını kazanmak için simit satıyor.”

Çözüm: Bu cümlede anlamı bilinmeyen “rızık” sözcüğünün “çocukların” sözcüğü ile tamlama ilişkisi kurduğunu çekim eklerinden tespit edebiliriz. Dolayısıyla bu tamlama ilişkisinden anlam tahmini yapmak mümkündür. Aynı zamanda sözcüğün ad olduğunu da yine çekim eklerinden tahmin ediyoruz.

Etkinlik 3:

Aşağıda verilen cümlelerdeki çekim eklerini inceleyerek işaretli sözcüklerin anlamlarını tahmin etmeye çalışın.

“Son dönemlerde artan orman yangınları sadece ağaçların kaybına değil maalesef hayvanların **habitatlarına** da ciddi zarar verdi.”

1. _____

“İşlerime ne kadar dikkat etsem de yine de bir yerde mutlaka bir aksilik **peyda** oluyordu.”

2. _____

2. Tanımlar ve Açıklamalar

2. TANIMLAR VE AÇIKLAMALAR

Tanımlarda sözcük cümle içinde, doğrudan ve net bir şekilde tanımlanmıştır. Bu nedenle sözcüğü tahmin ederken tanım cümleleri bize yardımcı olacaktır. Kimi zaman tanım parantez veya iki virgül arasında açıklayıcı bilgi olarak verilir. Ayrıca ad eylem ve özellikle bildirme eklerini bilmek tanım cümlelerini tespit ederken yol göstericidir.

Ad eylem ekleri –mAk, -mA, -(y)Iş,'tır.

Bildirme eki ise “–Dlr” ekidir, örneğin “...ifade etmekte**dir**” şeklinde olabilir. Ancak bazen cümlelerde bildirme eki kullanılmadan da bildirme anlamının yüklendiği görülebilir.

Açıklamalarda ise sözcüğün anlamına dair bir tarif verilmiştir ve “yani, başka bir deyişle, aynı zamanda olarak da bilinen, aslında, ayrıca, aslına bakarsanız, açıkçası, doğrusu, demek oluyor ki, neyse ki, ne yazık ki” gibi bağlaçlarla işaret edilir.

Örnek 4:

Örnekleri inceleyip koyu yazılmış sözcüklerin anlamını tahmin etmeye çalışın.

1. “**Şaha kalkmak**, ‘atın ön ayaklarını yerden kesip arka ayakları üstünde durması, şahlanmak’ anlamında bir eylemdir.”

Çözüm: Şaha kalkmak eyleminin anlamını, hemen sonrasında gelen “durması” ve “şahlanmak” eylemleriyle ve sırasıyla “–ması” ve “–mak” ekleriyle tespit edebiliriz.

2. “**Cerrah**, ameliyatı gerçekleştiren operatör doktor, hasta yakınlarına ameliyat süreci ile ilgili bilgi verdi.”

Çözüm: Cerrah sözcüğünün anlamı, sözcüğün hemen ardından gelen “ameliyatı gerçekleştiren operatör doktor” ifadesiyle açıklanmıştır.

3. “Çoğu ebeveyn, **övgülerin**, yani çocuklarının başarılarına ve özelliklerine ifade ettikleri takdirin, çocuklarının kibirli, yaramaz ve tembel olmasına yol açacağına inanıyor.”

Çözüm: “Övgü” burada birine ifade edilen takdir olarak açıklanmıştır.

Etkinlik 4:

Aşağıda verilen cümlelerdeki çekim eklerini inceleyerek işaretli sözcüklerin anlamlarını tahmin etmeye çalışın.

“**Nanoteknoloji**; atomların ve moleküllerin en küçük birimlerini ifade etmek ve maddeyi atomik boyutu ile kontrol etmek amacı ile kullanılmaktadır.”

1. _____

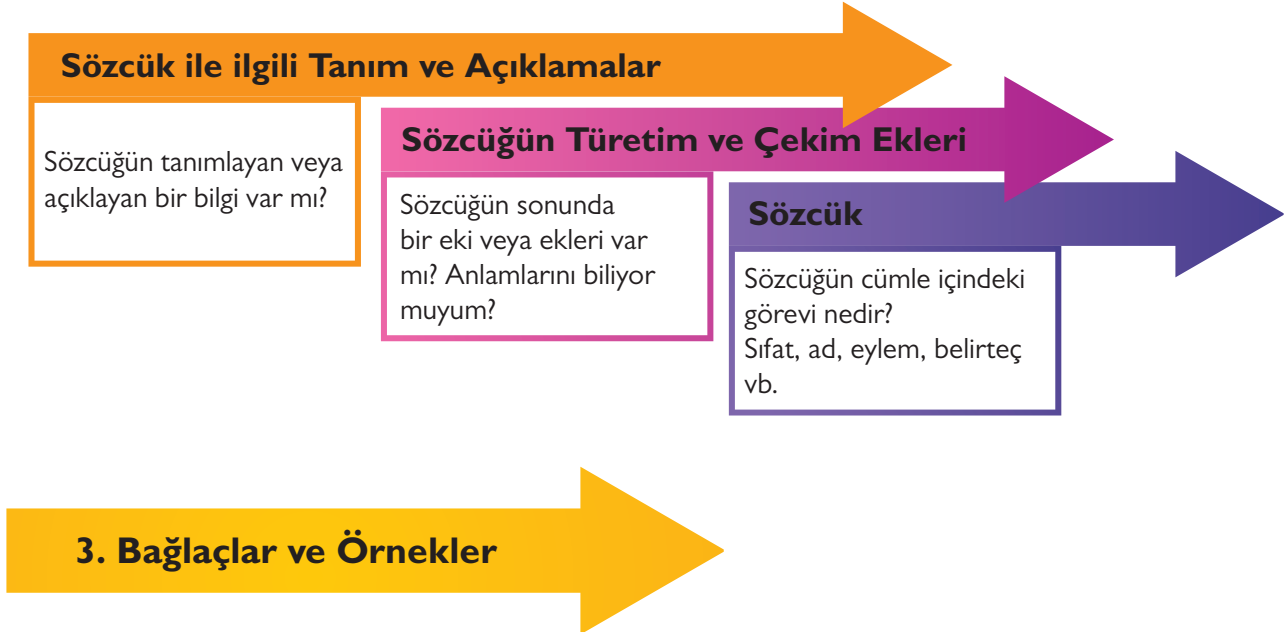
“Ailesine **ornitolog**, kuş bilimi uzmanı, olmak istediğini açıkladı.”

2. _____

“**İfrata kaçmak**, çok ileri gitmek, aşırı davranmak anlamındadır.”

3. _____

Aşağıdaki tabloda ilk iki bölümde öğrendiğiniz ipuçlarının özeti verilmiştir. Buradaki soruları kendinize sorarak hızlıca ipuçlarına ulaşabilirsiniz. Ardından bağlaçlar ve örneklerle geçeceksiniz.

3.1. BAĞLAÇLAR

Bu bölümde öncelikle bağlaçların sözcüğün anlamını tahmin etmedeki rolünü inceleyeceksiniz. Sonra örnekleri sözcüğün anlamını tahmin etmek için kullanacaksınız. **Bağlaçlar** içindeki alt başlıklar aşağıdaki gibidir.

3.1.1. Bağlama ve Ayırma Belirten Bağlaçlar

Bağlama ilişkisi kuran en önemli bağlaç **“ve”** bağlacıdır. Bu işlevi sayesinde bağladığı iki sözcük ya da söz öbeğinin eş anlamlı, eş görevli ya da aynı kategorinin içinde olduğu tahmin edilebilir. Ayırma ilişkisi kuran bağlaçlar **“veya, ya da, veyahut, yahut”** tur.

Örnek 5:

Aşağıda verilen cümlelerde işaretli olan sözcüklerin anlamlarını tahmin etmeye çalışın:

1. “Şehirdeki fakirlere **erzak** ve giyecek yardımı yapıldı.”

Çözüm: Bu cümlede “erzak” sözcüğünün “giyecek yardımı” söz öbeği ile yakın anlam ilişkisinde olduğunu “ve” bağlacı ile tespit ederek anlamını tahmin edebilirsiniz.

2. “İmam Gazalî, halkı felsefe veya kelimada yer alan delillerle aydınlatmanın yanlış olduğunu belirtir.”

Çözüm: Yukarıdaki cümlede “kelam” sözcüğünün “felsefe” ile bir anlam ilişkisi vardır. Bu anlam ilişkisine dayanarak sözcüğün felsefe gibi bir disiplin olduğunu tahmin edebilirsiniz.

Etkinlik 5:

Aşağıda koyu yazılan sözcüklerin anlamını tahmin etmeye çalışın.

“Geçimsizlik nedeniyle boşanma davası açarak tazminat ve **nafaka** ödemeyi kabul etti.”

1. _____

“Editör veya **redaktör**, kitapta düzeltmeler yapmadan önce kitabı baştan sona okur.”

2. _____

3.1.2. Karşıtlık Belirten Bağlaçlar

Bilmediğiniz sözcüğe anlamca karşıtlık/zıtlık belirten bir sözcük veya tanım cümle içerisinde karşımıza çıktığında bu ipucu sayesinde bilmediğiniz sözcüğü çok daha rahat tahmin edebilirsiniz.

Bilmediğiniz sözcüğe karşıt gelen başka bir sözcüğü bildiğinizde buradan yola çıkarak tahmin yürütebilirsiniz. Sıklıkla karşıt anlamdaki sözcük: ama, ancak, fakat, oysa, -e rağmen, buna rağmen, buna karşın, aksine, tersine, yine de, hâlbuki, ne var ki, oysa(ki), her ne kadar, -sA/(i)sA (dA) gibi bağlaçlarla işaret verir.

Örnek 6:

Aşağıda verilen cümlelerdeki **koyu yazılan sözcüklerin anlamlarını bağlaçlar aracılığı ile tahmin edin.**

1. “Ayşe’nin **bal dök yala** odasının aksine, Hasan’ın odası çok pisti.”

Çözüm: Zıtlık belirten “aksine” bağlacı sayesinde “bal dök yala”nın “pis” sözcüğünün karşıt yani zıt anlamlısı olduğu sonucuna varılır.

2. “Sevil oldukça **hamarat** olmasına rağmen, kız kardeşi beceriksiz ve sakardı.”

Çözüm: “Hamarat” burada “beceriksiz ve sakar” sözcüğünün zıt anlamlısıdır. Bunu anlamınızı sağlayan zıtlık belirten “-e rağmen” bağlacıdır.

Etkinlik 6:

Aşağıda verilen cümlelerde **koyu yazılan sözcüklerin anlamlarını tahmin etmeye çalışın.**

“Kız kardeşim Ayla, **münzevi** bir hayat yaşıyor fakat benim hayatımda çok insan var ve sosyal biriyim.”

1. _____

“**Dip dibe** oturmalarına rağmen iki kız kardeş nadiren birbiriyle görüşüyordu.”

2. _____

3.2. ÖRNEKLER

Bilinmeyen sözcük veya kavram ile ilgili **örnekler** verildiğinde bunlar, sözcüğün anlamını tahmin etmek için gereken ipucunu verebilir. Örnekleri verirken “örneğin, örnek verecek olursak, ek olarak, x gibi, meselâ, söz gelimi, söz gelişi, ilaveten, yani” gibi bağlaçlara dikkat edebilirsiniz fakat her zaman bağlaç bulunmayabilir.

Örnek 7:

Aşağıda verilen cümlelerdeki **koyu yazılan sözcüklerin anlamını, örneklerini inceleyerek tahmin etmeye çalışın.**

1. “Astroloji yıldızlar ve **gezegenlerin** (örneğin: Mars, Jüpiter ve Venüs) açılarını takip ederek bize olan etkilerini yorumlayan bir alandır.”

Çözüm: Gezegenlere örnek verilen Mars, Jüpiter ve Venüs anlamını tahmin etmeniz için yeteri kadar ipucu veriyor.

2. “Dövüş Kulübü, Matrix, Baba gibi **kült** filmleri izlemeyi çok seviyordu.”

Çözüm: Kült filmlere örnek verilen filmlerden birini veya birkaçını duyduysanız veya izlediyseniz bunların belirli bir dönemde aşırı ilgi gören ve sevilen ve hâlen izlenen eserler olduğunu tahmin edebilirsiniz.

Etkinlik 7:

“**Kurak** iklim koşullarında, örneğin çöllerde, yakıcı güneşten korunmak için hayvanların çoğu gece dışarı çıkar.”

1. Yukarıdaki cümlede **koyu yazılan sözcüğün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?**

- a) çok soğuk ve yağışlı
- b) ekvatorial
- c) çok sıcak ve kuru
- d) yağışlı
- e) nemli ve yağışlı

“Stadyumdaki **döküntüler** yere atılmış çok sayıda kâğıt bardaktan, kullanılmış bilet, boş şişe ve sigara paketinden oluşuyordu.”

2. Yukarıdaki cümlede **koyu yazılan sözcüğe anlamca en yakın sözcüğü bulun.**

- a) kâğıtlar
- b) çöpler
- c) ürünler
- d) yiyecekler
- e) eski kıyafetler

4. Genel Bağlam

Bu ipucunda sözcük anlamları doğrudan açıklanmaz, bunun yerine metnin genel bağlamı tahmin yürütmek için kullanılır.

Örnek 8:

Aşağıda koyu yazılan sözcüklerden sonra gelen cümlelere sorular sorarak koyu yazılan sözcüklerin anlamını tahmin edin.

1. “Şirketin tecrübeli çalışanı işten çıkarıldığını öğrenince oldukça **hiddetlendi**. Yöneticinin ofisine hücum etti, yoluna çıkan herkese bağırды ve birkaç elektronik eşyaya zarar verdi.”

Çözüm: Nasıl bir çalışan bunları yapar? Çalışanın ruh hâli nasıldır? “**Hiddetlenmek**” muhtemelen çok sinirlenmek veya öfkelenmektir. Çünkü çalışanın herkese bağırmasından ve elektronik eşyalara zarar vermesinden bunu anlayabilirsiniz.

2. “Arda, köpeğiyle oturma odasında oynarken köpeğinin kuyruğuna bastı. Hayvan havlamaya başladı ve kurtulmaya çalışırken Arda’nın yere düşmesine sebep oldu. Arda ayağa kalkmak için masanın örtüsüne tutununca masadaki büyük vazoyu devirdi. Bunun sonucunda vazo büyük bir gürültü ile yere yuvarlandı, kırıldı ve Arda korkup çığlık attı. Bütün bu gürültüyü duyan ablası odaya koşarak geldi ve: ‘Bu **kargaşa** da nedir Arda?’ diye bağırды.”

Çözüm: Nasıl bir ortam var evde? **Kargaşa**nın rahatsızlık veren karışıklık, düzensizlik, gürültü anlamına geldiğini metnin genelinden tahmin edebilirsiniz.

17

Etkinlik 8:

Aşağıda koyu yazılan sözcüklerden sonra gelen cümlelere sorular sorarak koyu yazılan sözcüklerin anlamını tahmin edin ve yazın.

“60 yılı aşkın süredir oradaydı, o güzel büyük ahşap masa. Mehmet Bey, ona gözü gibi bakardı. Dedesi marangozdu ve vaktinde ceviz ağacından bizzat kendisi yapmıştı masayı. Şimdi Mehmet Bey, yaşlı hâliyle masaya oturmuş çayını içerken onunla sohbet edercesine uzun uzun inceliyordu onu. Sanki onunla dertleşiyor, çocukluk anılarını canlandırıyor. ‘İnşallah’, dedi içinden, ‘İnşallah dedemden bana kaldığın gibi benden sonra torunlarıma **yadigâr** kalırsın.’”

1. _____

“Sabahattin Ali’nin çok sevilen eseri ‘Kürk Mantolu Madonna’ yazarının vefatının üzerinden 70 yıl geçmesine rağmen etkileyiciliğini kaybetmedi ve son yıllarda yeniden gençler arasında en çok okunan eserler arasına girdi. Kitabın konusu, yazarın eşsiz üslubu ile birleşince zamansız bir eser miras bırakılmış oldu. Bu nedenle bugün değerli yazarımızı Türk Edebiyatı alanında böylesi **payidar** bir eser ve nicelerini bıraktığı için şükranla anıyoruz.”

2. _____

OKUYALIM - YANITLAYALIM

A. Aşağıdaki metni bağlamsal ipuçlarından yararlanarak okuyun ve soruları cevaplayın.

KÜBİZM

(I) Kübizm, I. Dünya Savaşı’ndan önce Paris’te ortaya çıkan bir sanat akımıdır. Özellikle Picasso’nun resimleri ile tanıdığımız kübizm akımının temel özelliği, adeta resmin etrafında dolaşıyormuş hissi bırakmasıdır.

Başka bir deyişle kübistler, yaptıkları resimleri iki bakış açısı ile tuvale yansıtmışlardır. Kübizmin yorumlanması, büyük ölçüde modernizm anlayışına bağlıdır ve 20. yüzyıl sanatında büyük önem taşır. Bununla birlikte bu ilişkiyi savunan çok az görüş vardır. Bunlardan biri kübizmin eski geleneği kesinlikle kırdığı ve yirminci yüzyıl sanatında bir köşe taşı olduğudur. Diğer bir yaklaşım ise; kübizmin dış dünya ile ilişkisidir. Zihinsel süreci farklı

bir algı ile ortaya koyan bu sanat akımı aynı zamanda görsel sanatlarda modernizmin ilk örneklerindendir.

Kübizm akımı denildiğinde akla ilk gelen isimlerden birisi olan Pablo Ruiz Picasso ise, şüphesiz dönemin en önemli sanatçılarından. Bugün Picasso'nun aşına olduğumuz birçok eseri **doğaçlamadır (2)**. Açıkçası Picasso resme başlarken ne yapacağına hiçbir zaman önceden karar vermemiştir, bu nedenle de her zaman kendisini resmin doğal akışına bırakmayı benimsemiştir. Doğaçlama içermesine rağmen yine de Picasso'nun kendi tecrübesi içinde fark ettiği öyle bir şey vardır ki bu, bizim resme bakış açımızı değiştirmiştir.

Öte yandan Picasso'nun çoğunlukla 3-4 saat boyunca ara vermeden resim yaptığı bilinmektedir. Sanatçı; "Çalışırken bedenimi kapının dışında bırakırım, tıpkı Müslümanların camiye girmeden ayakkabılarını çıkartması gibi. Bu durumda, beden tamamen bitkisel hayatta varlığını sürdürür. Bu yüzden biz ressamlar, genellikle çok uzun yaşarız." demiştir. 92 yaşına kadar yaşamış olan sanatçı, Guinness Rekorlar Kitabı'na göre 13.500 resim, 100.000 baskı, 34.000 kitap resmi, 300 heykel ve birçok seramik ve çizim **üretmiştir (3)**. Son nefesine kadar sanat eserleri üretmeye azimle devam eden Picasso, "Bir sanatçının ne olduğunu sanıyorsunuz? Yeryüzünde olup biten yürekler acısı, heyecanlı ya da zevkli şeylerin bilincinde olan ve kendini tamamen onların yansımasında şekillendiren bir politik varlıktır. Resim, evleri dekore etmek için yapılmaz. O bir savaş aracıdır." sözü ile sanatın ve sanatçının gücünü gözler önüne sermiştir.

Kaynak: <http://www.enpolitik.com/kose-yazisi/401/picasso-ve-kubizm.html>, düzenlenmiştir.

1. "Kübizm" sözcüğünün türü nedir?

- a) Ad
- b) Eylem
- c) Sıfat
- d) Belirteç
- e) İlgeç

2. "Doğaçlamadır" sözcüğünün cümledeki görevi nedir?

- a) Ad
- b) Eylem
- c) Sıfat
- d) Belirteç
- e) İlgeç

3. “Üretmek” sözcüğünün cümledeki görevi nedir?

- a) Ad
- b) Eylem
- c) Sıfat
- d) Belirteç
- e) İlgeç

4.Okuduğunuz metne göre aşağıdaki ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar verin.

	Doğru	Yanlış
1. Kübizm; geleneksel bir sanat akımıdır.	☐	☐
2. Doğaçlama; önceden plan yapmadan içinden gelen harekete izin vermektir.	☐	☐
3. Üretmek; bir ürünü, eseri ortaya koymaktır.	☐	☐

B. Metni bağlamsal ipuçlarından yararlanarak okuyun ve soruları metne göre yanıtlayın.

Yanardöner renklere (1) sabun baloncuklarının, tavus kuşlarının tüylerinin, balıkların pullarının üzerinde görülen parlak renkler örnek verilebilir. Yanardöner renkler bir malzemenin yüzeyinden yansıyan ışınların birbirlerini güçlendirecek ya da aksine **sönümlendirecek (2)** şekilde çakışması sonucu oluşur. Bu süreçte özellikle belirli bir dalga boyundaki ışınlar birbirlerini güçlendirecek şekilde çakıştığı için, bu dalga boyundaki ışık, malzemenin yüzeyinden kuvvetli bir şekilde yansır.

Bu fiziksel olgunun doğada birçok farklı örneğine rastlamak mümkündür. Yanardöner renkler özellikle farklı **katmanlardan (3)** oluşan yapılarda ortaya çıkar. Örneğin kelebeklerin kanatları pula benzeyen, aynı büyüklükteki yapılardan oluşur. Bu yapılar kanadın üzerinde, çatılarda kullanılan kiremitlerin dizilişine benzer şekilde sıralanır. Aralarında çok küçük boşluklar bulunan pullardan yansıyan güneş ışınları etkileştiğinde, elektromanyetik dalgalar birbirlerini güçlendirebilir ya da sönmümlendirebilir. Bu nedenle güneş ışığının farklı katmanlardan oluşan kelebek kanatlarından yansıması sonucu parlak ve yanardöner renkler ortaya çıkar.

Tavus kuşlarının tüylerinde görülen parlak renklerin kaynağı da sadece pigmentler değildir. Araştırmalar yanardöner renklerin, tüylerdeki kristale benzeyen yapılardan yansıyan ışınların birbirlerini güçlendirecek ve sönmümlendirecek şekilde etkileşmesi sonucu ortaya çıktığını gösteriyor.

Kaynak: <http://www.bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/yanardoner-renkler-nasil-olusur> kaynağından alınmıştır.

I. Aşağıdakilerden hangisi “yanardöner renkler” ile ilgili doğru bir bilgidir?

- a) Yanardöner renklere doğada rastlamak pek mümkün değildir.
- b) Yanardöner renkler özellikle pürüzsüz düz yapılarda ortaya çıkar.
- c) Kelebek kanatlarındaki düzensizlik sonucu parlak ve yanardöner renkler ortaya çıkar.
- d) Yanardöner renkler yapılardaki katmanlar ve çok küçük boşluklar sayesinde ortaya çıkar.
- e) Tavus kuşlarındaki görülen parlak renklerin kaynağı tüylerdeki kristale benzeyen yapılar değil, sadece pigmentlerdir.

21

I. Çekim eklerine bakılarak

II. Paragrafın genel bağlamına bakılarak

III. Sözcüğün devamındaki tamlamaya bakılarak

IV. Sözcük ile ilgili örneklere bakılarak

2. “Katmanlar” sözcüğünün anlamı yukarıdaki ipuçlarından hangilerine göre tahmin edilebilir?

- a) I ve II
- b) I, III ve IV
- c) Hepsi
- d) II ve IV
- e) II ve III

3. Aşağıdaki soruları okuma parçasına göre cevaplayınız.

» “Yanardöner renkler” nasıl renklerdir? Nerelerde görülürler?

» “Sönümlendirmenin” anlamını metinde hangi eylemin zıt anlamlısı olmasından çıkarabiliriz?

» “Katmanları” açıklamak için metinde hangi örnek verilmiştir?

DİNLEME

Bu Bölümde Neler Öğreneceğiz?

- Dinlediğiniz metinlerdeki bilmediğiniz sözcüklerin anlamını bağlamsal ipuçlarını kullanarak tahmin edebileceksiniz.

Dinlemede Bağlamsal Çıkarım

Dinlemede Bağlamsal Çıkarım Nedir?

Bilinmeyen sözcüklerin anlamını metin içi konuşmalardan, konuşmacının vurgu ve tonlamasından hareketle tahmin etmeye yarayan dinleme stratejisidir.

Dinlemede Bağlamsal Çıkarım Niçin Yapılır?

Bağlamsal çıkarım stratejilerini, yeni sözcükler öğrenmek veya metni daha iyi anlayabilmek için kendi ana dilinizde bir şeyler dinlediğinizde farkında olmasanız da kullanırsınız. Yabancı dil öğrenme sürecinde ise dil hâkimiyetiniz ve yeterliliğiniz arttıkça dinlerken **bağlamsal çıkarımda** bulunabilmeye başlarsınız. Dinleme yaparken öncelikle sözcüğün kendisinde bulunan ipuçlarını sonra ise dinlediğiniz metin içindeki ipuçlarını takip edersiniz.

Dinlemede Bağlamsal Çıkarım Ne Zaman Yapılır?

- » Konuşmacıyı/dinlemeyi bölmek istemediğinizde,
- » Bilmediğiniz bir alanla ilgili yeni bilgiler öğrenmek için dinlediğinizde,
- » Dinlemeye ara vermek istemediğinizde veya veremediğinizde,
- » Sözcüğü bilmeseniz de konu ile ilgisini az çok tahmin edebildiğinizde,
- » Dinlemeye ara verip sözcüğün anlamına bakma şansınız veya isteğiniz olmadığında bağlamsal çıkarım yapılır.

Dinlemede Bağlamsal Çıkarım Nasıl Yapılır?

Daha uzun ses kayıtlarını dinlerken genel olarak konunun ne olduğunu anlamak, çıkarımlarda bulunmak için önemlidir. Çünkü birini dinlerken konuyu en başından yakaladığınızda bilmediğiniz sözcüklerin konu ile bağlantısını tahmin etmeniz büyük oranda kolaylaşır.

Konuşmacılar önemli sözcükleri vurgularlar. Bu nedenle bilmediğiniz bütün sözcükleri tahmin etmek yerine, özellikle vurgulanan ve bilmediğiniz sözcüklerin anlamlarını çıkarmaya çalışmak daha etkili bir stratejidir. Bütün bu süreçte okuma bölümünde daha ayrıntılı olarak incelediğiniz sözcük yapısına dair ipuçlarını bilmek de elbette yine tahminlerinizi kolaylaştıracak ve destekleyecektir.

Son adımda sözcüğü takip eden ve anlamına dair ipuçları veren **tanım, açıklama, örnek, karşılaştırma ve benzetmeler** yakalamak için odaklanacaksınız.

İPUÇLARI

1. Önemli sözcüklere yapılan vurgu
2. Sözcüğün anlamına dair ipuçları (tanım, açıklama, örnek, karşılaştırma ve benzetmeler)
3. Dinleme parçasının konusu

Grafik - 2

Her ne kadar birazdan üç bağımsız ipucunu yakalamak için dinleme yapılacak gibi görünse de "Grafik 2"de gördüğümüz üzere birden fazla ipucu bulduğunuzda her biri bağlam içinde birbirini destekler nitelikte olacaklardır. Her zaman birden fazla ipucuna rastlamayabiliriz fakat şanslı olup iki veya üç tanesini bir arada bulduğunuzda ve birbirlerini desteklediklerinde tahmininizden daha emin olursunuz.

Bağlamsal Dinlemede İpuçlarından Nasıl Yararlanılır?

Daha uzun kayıtları dinlerken ve ipuçlarını yakalamaya çalışırken hedefiniz öncelikle **konuyu** mümkün olduğunca **anlamak olmalıdır**. Bu sayede, bilmediğiniz bir sözcük karşınıza çıktığında konuyla ilgisini tahmin etmek daha kolay olacaktır.

İkincisi, eğer bir sözcük, konuyu anlamanız için önemliyse konuşmacı **onu mutlaka vurgulayacaktır**. Bir dinleyici olarak, bilmediğiniz her sözcüğü anlamak yerine özellikle konuşmacı tarafından vurgulanan sözcüklerin anlamlarını tahmin etmeye çalışırsanız daha etkili bir dinleyici olursunuz.

Son olarak stratejimiz **sözcük ile ilgili verilen ipuçlarının (tanım, açıklama, örnek, karşılaştırma ve benzetme)** olup olmadığına odaklanmak olmalı. Konuşmacılar önemli olan sözcüklerin ve yeni terimlerin çoğunlukla tanımını verir, açıklayıcı bilgiler ekleyip örneklendirirler.

Sözcüğe Vurgu

Dinleme bölümüne özel bir konu olduğu için ve daha önce okuma bölümünde bahsedilmediği için bu bölümde **vurgudan** biraz daha detaylı bahsedilmiştir.

Konuşmacı, sözcüğün önemini ona yaptığı **vurgu ve tonlama** ile ifade eder. Özellikle sözcük eğer sıfat, eylem veya belirteç ise tonlama da ekleyerek sözcüğe **olumlu veya olumsuz** bir duygu yükleyebilir. Böylece, sözcüğü bilmeyen biri dahi kolaylıkla sözcüğün önemli olup olmadığını, olumlu ya da olumsuz bir duygu yansıtıp yansıtmadığını anlayabilir.

Sözcüğün Anlamına Dair İpuçları

Konuşmacı önemli bulduğu ve bilinmediğini tahmin ettiği sözcükler ile ilgili açıklamalar yapabilir. Bu açıklamaları yakalamak için tanım, örnek, karşılaştırma ve benzetmelere odaklanmak faydalı olacaktır. (Hatırlayacağınız üzere tanım, açıklama, örnek ve bağlaç konularının her birini ünitenin okuma bölümünde ayrıntılı olarak işlenmiştir. Bu nedenle burada tekrar konu anlatımına yer verilmeyecektir. Fakat hatırlamaya ihtiyaç duyduğunuz bölümün konu anlatımına geri dönüp tekrar inceleyebilirsiniz.)

Dinleme Parçasının Konusu

Daha uzun dinleme metinlerini dinlerken ve bilmediğiniz sözcüklerle karşılaştığınızda ipuçlarını yakalamaya çalışırken hedefiniz öncelikle konuyu ve ana düşünceyi mümkün olduğu kadar anlamak olmalı. Uzun dinleme parçalarının başlarında genellikle konudan ve ana düşünceye bahsedilir. Sonra ayrıntılar ve öğrenilecek yeni bilgiler gelir. Bu nedenle dinleme parçasını en başından dikkatle dinlemeniz size yardımcı olacaktır. Böylece dinleme parçasında karşımıza çıkacak konuyla bağlantılı yeni sözcük ve kavramların anlamlarını tahmin etmeniz kolaylaşacaktır.

Örnek:

Dinlemede bağlamsal çıkarım stratejisinin pratiğini yapmak için farklı metinler dinleyeceksiniz ve metinlerde bilmediğiniz sözcüklerin anlamlarını tahmin etmeye yardımcı olacak ipuçlarını not alacaksınız. Daha sonra bu sözcüklerin anlamlarını, bulduğunuz ipuçlarından hareketle tahmin edeceksiniz.

Not: Dinleme parçalarında verilen ipuçlarını, 5. ünite de öğrendiğiniz not alma stratejisini kullanarak not alacaksınız. Bu sayede her iki stratejiyi birleştirerek uygulamış olacaksınız.

BİYOPLASTİK

Çözüm:

Bilinmeyen sözcük: “Biyoplastik”

“Biyoplastik, doğada çözülebilir plastiktir. Doğal, yenilenebilir zeytin çekirdeğinden üretiliyor.”

Anlam tahmini: Doğada çözülebilir plastik türü.

ARILARIN KRALİÇESİ ARZU ALDEMİR

Çözüm:

Bilinmeyen sözcük: “Girişimci”

“Kardeşiyle arıcılık yapmaya karar verdi, kardeşinin arıcılığı bırakmasına rağmen pes etmedi, yalnız başına üretime devam etti.”

Anlam tahmini: Kendi işini kuran kişi

Bilinmeyen sözcük: “Kovan”

“600 tane arı kovanını, arıların yuvalarını, temizlemesi zor.”

Anlam tahmini: Arıların evi

DETOKS

Çözüm:

Bilinmeyen sözcük: “Detoks”

“Detoks, vücuttaki toksinleri atmaya yardımcı oluyor.”

Anlam tahmini: “Detoks” sözcüğü vücuttaki ilaç, alkol ve zehir kalıntılarının yok edilmesi.

Etkinlik 9:

Dinlediğiniz metinlerde belirtilen sözcüklerin anlamlarıyla ilgili ipuçlarını not alın.

CLİCKBAİT

Bilinmeyen sözcük: “Clickbait”

EKİNOKS NEDİR?

Bilinmeyen sözcük: “Ekinoks”

ÇALIŞIRKEN MÜZİK DİNLEMELİK DİKKATİMİZİ DAĞITIR MI?

Bilinmeyen sözcük: “Bilişsel Yetenekler”

Bilinmeyen sözcük: “Konsantrasyon”

ÇORBA ÇEŞMESİ

Bilinmeyen sözcük: “Bilişsel Yetenekler”

Bilinmeyen sözcük: “Konsantrasyon”

MAVİ BALİNALAR

Bilinmeyen sözcük: “Cüsse”

Bilinmeyen sözcük: “Kril”

DİNLEYELİM - YANITLAYALIM

A. Aşağıdaki metni bağlamsal çıkarım ipuçlarına dikkat ederek dinleyin ve soruları metne göre yanıtlayın.

MEKSİKA'NIN DÜNYAYA HEDİYESİ: TACO

1. Aşağıdaki sözcükleri anlamları ile eşleştirin.

1) “Tahıllar”

2) “Tortilla”

3) “Taco”

a) yufkayı ikiye katlayıp içini malzeme ile doldurup yapılan yemek

b) mısır ve pirinç

c) yufkaya benzeyen ufak yuvarlak ekmek

2. “Tahıllarının” sözcüğünün anlamını tahmin ederken aşağıdaki hangi ipucundan yararlanılamaz?

- a) Sözcük türünü tespit etmek
- b) Türetme ve çekim eklerini kontrol etmek
- c) Genel bağlamı kontrol etmek
- d) Bağlaçlardan yararlanmak
- e) Sözcüğün cümledeki tamlamasına bakmak

B. Aşağıdaki metni bağlamsal çıkarım ipuçlarına dikkat ederek dinleyin ve soruları metne göre yanıtlayın.

SİYAH ÇİKOLATA SAĞLIK İÇİN NEDEN FAYDALIDIR?

1. Dinlediğiniz metne göre aşağıdakilerden hangisi “siyah çikolata” ile ilgili doğru bir bilgi değildir?

- a) Çikolata yemenin olumlu etkileri vardır.
- b) Siyah çikolata diyabet hastalarına iyi gelmektedir.
- c) Fazla tüketilmesi midede yanmaya neden olabiliyor.
- d) Sindirilemeyen bazı bileşiklerin daha iyi sindirilmesini sağlıyor.
- e) Yüksek oranda kakao içeren çikolata diğer türlere göre daha sağlıklıdır.

2. Dinlediğiniz metinde geçen aşağıdaki sözcükleri uygun boşluklara yerleştirin.

çikolatanın içerdiği bazı kimyasal bileşikler

siyah çikolata

flavanol

epicatechin

yangı belirtileri

- » _____ kalp ve damar hastalıkları, felç ve diyabetten korunmada olumlu etkiye sahip.
- » Felç sırasında beyindeki sinir hücrelerini koruyan maddenin adı: _____ .
- » _____ adı verilen madde kalp krizi riskini azaltıyor.
- » _____ sayesinde midede ortaya çıkan _____ önlenabiliyor.

YAZMA

Bu Bölümde Neler Öğreneceğiz?

- Biçim ve içerik özelliklerine dikkat ederek niyet mektubu yazabileceksiniz.
- Amaca uygun öz geçmiş yazabileceksiniz.

Niyet Mektubu Ve Öz Geçmiş Yazma

31

NİYET MEKTUBU

Niyet mektubu, lisans ya da lisansüstü eğitim başvurularında kullanılan bir başvuru evrakı türüdür. Üniversitelerde mülakat öncesi ya da mülakat sırasında istenir ve öğrenci adayı bu mektuba göre değerlendirilir. Yüksek puanlarınızın yanı sıra kendinizi iyi ifade ettiğiniz bir niyet mektubu yazmak çok önemlidir çünkü birçok adayın başvurduğu kurumlarda niyet mektubu, sizin adaylar arasında öne geçmenizi sağlar.

Niyet mektubunda ilgili eğitim kurumuna başvurma nedeniniz, amacınız ve akademik yeterlilikleriniz bulunmalıdır. Başvurulan eğitim kurumuna göre farklılıklar gösterse de niyet mektubunun temelinde ortak bazı noktalar bulunmaktadır. Bunlar:

» Başvurmak istenen eğitim programına mektubun yazılma amacı,
(A Üniversitesi B Bölümü yüksek lisans/doktora programına başvurmak amacıyla yazıyorum.)

- » Kısa akademik öz geçmiş/ Alanla ilgili deneyimler,
(..... Üniversitesi Bölümünü yılında tamamladım.)
(..... Kurumunda Bölümünde ... yıl çalıştım.)
(..... Kurumunda yıl staj yaptım.)
- » İlgili lisans/yüksek lisans programına başvurma nedeni,
(Üniversitenin akademik başarısı, üniversitenin başvurulmuş alandaki çalışmalarının ilgi çekici olması, şehrin olanakları, üniversitenin olanakları, alanda önemli öğretim üyelerinin bulunması vb.)
- » Akademik kariyer hedefleri,
(..... alanında alacağım akademik eğitim konusunda bana katkı sağlayacaktır.)
- » Adayın alacağı eğitimin, ilgili eğitim kurumuna katkıları,
(..... alanındaki deneyimlerim Üniversitesindeki konusunda yapılan çalışmalara katkı sağlayacaktır.)
- » Diğer adaylardan farklı kılan özelliklerdir.
(Alandaki deneyim, alana yapılan katkılar, sosyal beceriler, önceki projeler, katıldığı seminerler, ödüller vb.)

Niyet mektubu yazarken aşağıdaki durumlardan kaçınmak gerekir:

- » Mektup, gereğinden uzun olmamalıdır. (Ortalama 500-600 sözcükten oluşmalıdır.)
- » Samimi bir dil kullanılmalı, klişe ifadelerden uzak durulmalıdır.
- » Resmî bir üslup kullanılmalıdır.
- » Olumlu yönler ön plana çıkarılmalı, olumsuz ve umutsuz bir üslup tercih edilmemelidir. Olumlu yönler abartılmamalı, zayıf olunan yönlerden bahsederken ise bu yönlerdeki açığı nasıl kapatacağı konusundaki hedeflerden bahsedilmeli.

Umut KAYA

Acıbadem Mahallesi Yalçinkaya Sok. No: 1 Kadıköy/İstanbul

+905001111111 umut_kaya@hotmail.com

31.10.2019

Boğaziçi Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

2. Kat, No:410, Güney Kampüs, Bebek, İstanbul, Türkiye, 34342

Sayın yetkili,

Bu mektubu Boğaziçi Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, Bilgisayar Bilimleri Ana Bilim Dalı yüksek lisans programına başvurmak amacıyla yazıyorum.

Hacettepe Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümünden 2012 yılında mezun oldum. Lisans eğitimim sırasında görüntü işleme konusuna ilgi duydum ve bu alanla ilgili araştırma ve yayınları ilgiyle takip ettim. Ayrıca 3. sınıftan sonra aldığım seçmeli derslerin tümünü bu alan üzerine yoğunlaştırarak kendimi görüntü işleme konusunda geliştirdim. Bölümümü iyi bir dereceyle bitirdikten sonra mezun olduğum yıl bir telefon üreticisi olan şirketinde görüntü işleme üzerine AR-GE bölümünde çalışmaya başladım. Şu anda aynı şirkette çalışmaya devam ediyorum ve yüksek lisans eğitimimde özellikle derin öğrenme üzerine alacağım akademik eğitimin, kuramsal bilgimi güçlendirerek kariyerimdeki çalışmalarım da daha başarılı olmamı sağlayacağına inanıyorum.

Kariyerimi sürdürdüğüm şirkette özellikle yüz tanıma teknolojileri üzerine yoğunlaşmış olup bu alanda algoritmalar geliştirmekteyim. Bu çalışmalarım sırasında şirketimizle Üniversitesinin ortak yürüttüğü iki yıllık bir projede görüntü işleme üzerine algoritma geliştirme ekibinde yer aldım. Bu ekipteki çalışmalarım 2015 yılında “Gelecek Vadeden Yazılımcı” ödülüne layık görüldüm. Proje ve yarışmayla ilgili ayrıntılı bilgiler öz geçmişimde de yer almaktadır.

Boğaziçi Üniversitesine başvurma nedenlerimden ilki Bilgisayar Mühendisliği Bölümünün ilgi duyduğum bu alanda yaptığı çalışmalardan istifade etme ve alanla ilgili kuramsal bilgimi artırma isteğimidir. Ayrıca bu alanda çalışan büyük şirketlerin İstanbul merkezli olmalarının da üniversitenize başvurmamda payı büyüktür. Yapmayı planladığım akademik çalışmaları İstanbul ve çevresinde bulunan ve bu alanda yatırım yapan şirketlerle iş birliği içinde yürüterek üniversite ve özel sektör iş birliğini artırmayı hedefliyorum.

İlginiz için teşekkür eder, başvurumu değerlendirmelerinize sunarım.

Saygılarımla;

Umut KAYA

Örnek:

Aşağıda bir niyet mektubundan örnek bölümler yer alıyor. Her bölümü inceleyerek niyet mektubunda ne gibi hatalar yapıldığını bulmaya çalışın.

1. “Üniversitenin ilk yılında bölümümden memnun olmadığım için okula adaptasyon sürecinde zorlandım, ilk başlarda 2.00’nin altında olan not ortalamamı yarı dönemde 2.50’nin üstüne çıkarmayı başardım.”

Çözüm: Bahsedilen durum, istediğinizde ne kadar da başarılı olabileceğinizi göstermesine karşın hem gereksiz görülebilecek noktalara değinilerek niyet mektubunuzun uzunluğunun artmasına sebep olup hem de karşı taraf için olumsuz bir etki bırakabilir!

2. “İlk yıl okula devam edemememe rağmen hırs yaptım ve kendimi sürekli onlar yaptıysa ben de yaparım şeklinde motive ettim.”

Çözüm: Hırslı olmanız her ne kadar karşı taraf için olumlu bir etki bırakacak bir özellik olarak algılansa da hırs yerine azimli olmanız ve daha yapıcı bir dille başarılarınızdan bahsetmeniz niyet mektubunuzu bir adım öne taşıyacaktır!

3. “Yabancı dil konusunda kendimi eksik hissediyorum ve bu durumu çözüp çözemeyeceğim konusunda endişelerim var.”

Çözüm: Niyet mektubu yazarken olumlu özelliklerin çok abartılmaması, olumsuz özelliklerin ise çok fazla üstünde durulmaması tavsiye edilir. Dürüst bir dille eksiklerinizden bahsedebilirsiniz ancak bu eksiklerden bahsederken eğer bu eksiği gidermeye yönelik tedbir aldıysanız bu tedbirden bahsetmeniz ya da bir çözüm önerisinde bulunmanız, bu eksikliğe ilişkin ileriye yönelik bir plan yapmış olmanız konuya ilişkin motivasyonunuzun olduğunu gösterir. Diğer türlü olumsuz ve umutsuz bir izlenim bırakırsınız.

Etkinlik 10:

Aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. Niyet mektubuna aşağıdakilerden hangisiyle başlanması daha uygun olur?

- a) Başvurmak istenen eğitim programına mektubun yazılma amacı
- b) Kısa akademik öz geçmiş/ Alanla ilgili deneyim
- c) İlgili lisans/yüksek lisans programına başvurma nedeni
- d) Akademik kariyer hedefleri
- e) Diğer adaylardan farklı kılan özellikler

2. Niyet mektubu yazarken hangisinden bahsedilmesi olumsuz bir izlenim bırakır?

- a) Kısa akademik öz geçmiş
- b) Akademik kariyer hedefleri
- c) Sosyal beceriler
- d) Kişinin eksik olduğu alanlardan uzunca bahsetmesi
- e) Adayın alacağı eğitimin ilgili eğitim kurumuna katkıları

ÖZ GEÇMİŞ

35

Öz geçmiş ya da Latince adıyla “Curriculum Vitae” (kısaltma olarak CV), iş arama sürecinde kişilerin kendilerini işverene tanıtmak için hazırladıkları yazışma türüdür. İş başvurusu sırasında ön değerlendirme için şirketlerdeki insan kaynakları birimleri tarafından adaylardan öz geçmiş istenir. Bu nedenle özenle hazırlanması gereken bir belgedir. Sizi ifade eden, eğitiminizi, deneyimlerinizi, donanımlarınızı ve becerilerinizi en iyi şekilde tanıtan bir öz geçmiş hazırlamak oldukça önemlidir. Öz geçmişin aşağıdaki özelliklere sahip olması gerekir;

» **Kısa, açık ve net olmalı.**

İşveren gereksiz ayrıntılarla boğulmamalı, ilk bakışta sizinle ilgili en önemli bilgilere erişebilmelidir. Uzun cümleler ve paragraflar yerine kısa ve öz cümlelere yer verilmelidir.

» **Sizi diğer adaylardan öne çıkaracak bilgiler çarpıcı şekilde sunulmalıdır.**

Başvurduğunuz pozisyonla ilgili bilgi ve becerilerinizi ön plana çıkarmalı, hatta pozisyonla ilgili olmayan kısımları öz geçmişinizden çıkarmalısınız.

- » **Sahip olmadığınız eğitim, deneyim ya da beceriler kesinlikle yer almamalıdır.**

Öz geçmişinizde, gerçek olmayan bir bilgi işveren tarafından tespit edildiğinde sizi daha sonra işinizden edebilecek sonuçlar doğuracaktır.

- » **Sayfa düzeni, yazı karakteri, büyük-küçük harf kullanımı gibi ayrıntılara özen gösterilmelidir.**

Hazırladığınız belge göze de hitap etmelidir. İşverende öz geçmişin üzerinde vakit harcadığı, dolayısıyla işe alınacak personelin ayrıntılar konusunda titiz olduğu izlenimi oluşmalıdır.

- » **Eğitim bilgileri ve iş deneyimi bölümlerinde ters kronolojik sıra kullanmaya özen gösterilmelidir.**

En son mezun olunan okuldan eskiye doğru ya da en son çalıştığınız kurumdan ilk çalıştığınız kuruma doğru gibi.

- » **Yazım yanlışı ve anlatım bozukluğu yapılmamalı, dil kullanımına özen gösterilmelidir.**

Etkili dil kullanımı sizin iyi bir okuryazar olduğunuzu, entelektüel yanınızın güçlü olduğunu gösterir. Bu, bir beceri değil olması gereken bir özelliktir.

- » **Ad ve soyadı içeren bir e-posta adresi kullanılmalı, ciddiyeti olmayan, takma adlarla alınmış e-posta adresleri tercih edilmemelidir.**

(gecelerinyargici@xxx.com gibi takma adla alınan adresler ciddiyetsiz olacağı için işverende iyi bir izlenim oluşturmayacaktır.

- » **Öz geçmiş dosyası işverene gönderilirken pdf dosyası olarak kaydedilmelidir.**

Bilgilerin ve sayfa düzeninin kaybolmaması için öz geçmiş hazırlandıktan sonra en son hâli pdf dosyasına çevrilmelidir.

- » **Öz geçmişte kullanılan fotoğrafın resmî ve özenli bir fotoğraf olmasına dikkat edilmelidir.**

Her ne kadar donanım ve becerileriniz daha önemliyse de dış görünüşünüze verdiğiniz önem de işverende olumlu izlenim uyandıracaktır.

- » **Öz geçmiş gerekirse hem Türkçe hem İngilizce hazırlanmalıdır.**

Bazı uluslararası şirketler sizden İngilizce öz geçmiş isteyebilir bu yüzden hem Türkçe hem İngilizce öz geçmiş hazırlamalısınız.

- » **Maaş, sigorta, prim, yemek vb. beklentileri öz geçmişinize eklemeyin.**

Öz geçmiş işe kabul edileceğinizin garantisini vermez. Öz geçmişiniz kabul edildikten sonra işveren sizi görüşmeye çağırdığı sırada bu beklentilerinizden söz edebilirsiniz.

» **Hakkınızdaki olumsuz ifadelere yer vermeyin.**

Eski iş yerinizden ayrılma nedeniniz, okulu uzatma nedeniniz vb.

» **Özellikle eğitim ve deneyim bilgilerinde tarih bilgisine de yer verilmelidir.**

Eğitim bilgilerinde başlama ve bitiş tarihi, deneyim bilgilerinde de işe giriş ve işten ayrılma tarihleri ay/yıl şeklinde verilmelidir.

» **Herkesin bir şekilde sahip olduğu, sizi diğerlerinden ayırt etmeyecek bilgilere yer vermeyin.**

İlkokul ve ortaokul bilgileri; bazı durumlarda bildiğiniz yabancı dillere İngilizce yazmak gibi.

» **Klişe ilgi alanlarına yer vermemeli, hobi ve etkinliklerinizi varsa ayrıntılı anlatmalısınız.**

Kitap okumak, müzik dinlemek, yürüyüş yapmak değil; şiir yazmak, piyano çalmak, ahşap boyamak, okul takımında voleybol oynamak gibi.

» **Sizinle ilgili iletişim bilgilerini eksiksiz vermeli, bu bilgilerde değişiklik olduğu takdirde güncellemelisiniz.**

» **Referans olarak verdiğiniz kişinin iletişim bilgilerini eksiksiz vermelisiniz. Referans olarak verdiğiniz kişiyi önceden bu konuyla ilgili haberdar etmelisiniz.**

Haberdar etmediğiniz takdirde kişi sizinle ilgili olumsuz dönütler verebilir, iki taraf için de zor duruma düşebilirsiniz.

» **Sosyal medya hesaplarınızı gözden geçirmelisiniz.**

Sosyal medya hesaplarınız herkese açık ise bu hesaplarda yaptığınız paylaşımlar da öz geçmişiniz kadar incelenebilir. O yüzden herkese açık yaptığınız paylaşımlar konusunda dikkatli olmalısınız.

ÖZ GEÇMİŞ ANA BAŞLIKLARI

1. İletişim Bilgileri

Bu bölümde ad, soyad, adres, telefon numaraları, e-posta adresleri, (varsa) kişisel web sayfaları ile ilgili bilgiler verilir:

Selma YILMAZ

Yeditepe Mahallesi Selam Sok.

Menekşe Apt. No: 21 / 4 34650 MALTEPE/İSTANBUL

0 500 555 55 55 / selmayilmaz@hotmail.com

2. Eğitim Bilgileri

Bu bölümde kişinin eğitim bilgileri ters kronoloji ile verilir:

EĞİTİM BİLGİLERİ

Yüksek Lisans: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı (2017- ...)

Lisans: Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü (2012-2017) (Mezuniyet Ort. 3.55)

Ortaöğretim: Maltepe Fen Lisesi/ İstanbul (2008-2012)

3. İş Deneyimi

Bu bölümde kişinin önceden çalıştığı kurum, şirketler ve pozisyonlarla ilgili bilgileri yine ters kronoloji ile verilir:

İŞ DENEYİMİ

Merkez Dershanesi/Eskişehir

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

(2017-2019)

Aydınlar Koleji/İstanbul

Stajyer Öğretmen

(2016-2017)

4. Yabancı Dil Bilgisi

Bu bölümde kişinin bildiği yabancı diller, mümkünse kanıtlanabilecek sınav puanlarıyla birlikte listelenir:

YABANCI DİL

İngilizce

İyi Derecede

(YDS 2018 Güz 87.5)

Almanca

Orta Düzeyde

(YDS 2018 Bahar 55)

5. Bilgisayar Bilgisi

Bu bölümde bilgisayar kullanım becerileri özellikle başvurulacak pozisyona uygun şekilde listelenir:

BİLGİSAYAR BİLGİSİ

Microsoft Office 2016

Photoshop CS5

6. Kurs/Sertifika/Ödüller

Bu bölümde başvurulacak pozisyonla ilgili alınan eğitimler, kurslar ve ödüller listelenir:

KURS/SERTİFİKALAR/ÖDÜLLER

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifikası (2017)

Yabancılar Türkçe Öğretimi Sertifikası (2017)

Photoshop CS5 Kursu (2015)

Millî Eğitim Bakanlığı Öykü Yarışması Birinciliği (2014)

7. Etkinlikler ve İlgi Alanları

Bu bölümde boş zamanların nasıl değerlendirildiği, ilgi alanları ve etkinlikler ile ilgili bilgiler verilir. Bu bilgiler klişe olmamalı, özelleşmiş ilgi alanları olmalıdır:

ETKİNLİKLER VE İLGİ ALANLARI

Amatör öykü yazarlığı, bisiklete binmek, doğa yürüyüşü yapmak

Anadolu Üniversitesi Halk Dansları Topluluğu (2012-...)

8. Kişisel Bilgiler

Bu bölümde diğer bilgilerin dışında kalan, kişisel bazı bilgiler sunulur. Bunlar sürücü belgesi, medeni durum, doğum tarihi/yeri, bazı durumlarda boy, kilo gibi fiziki bazı özellikler ve erkekler için askerlik gibi bilgilerdir. Bu bilgiler başvurulacak pozisyona göre değişkenlik gösterir ve pozisyonla ilgili olmayan bilgilere burada yer verilmez. Kişisel bilgiler bölümü iletişim bilgilerinden hemen sonra da verilebilir:

KİŞİSEL BİLGİLER

Doğum Tarihi ve Doğum Yeri : 13.07.1994

Medeni Durum : Bekâr

Sürücü Belgesi : B Sınıfı

9. Referanslar

Bu bölüm, zorunlu değildir. İstendiği takdirde sunulması gerekir. Referanslar bölümünde adı geçen kişilerin, bu bilgilerin öz geçmişte sunulduğundan mutlaka haberdar olmalıdır. Başvurulan şirkette çalışan üst düzey bir yönetici, önceden çalışılan kurum ya da şirketlerin yöneticileri, mezun olunan üniversiteden adı bilinen, saygın bir öğretim üyesi iyi bir referans olabilir:

REFERANSLAR

Doç. Dr. Nida GÜVEN	Anadolu Üniversitesi	(0222) 3350580
Mehmet IŞIKLAR	Aydınlar Koleji Müdürü	(0216) 5555555

Etkinlik 11:

1. Latince “Curriculum Vitae” olan sözcüğün Türkçe karşılığı nedir?

- a) Niyet mektubu
- b) Öz saygı
- c) Öz geçmiş
- d) İş tecrübesi
- e) İş başvurusu

2. Aşağıdakilerden hangisi öz geçmişte bulunması gereken özelliklerden biri değildir?

- a) Sizi diğer adaylardan öne çıkaracak bilgiler çarpıcı şekilde sunulmalıdır.
- b) Sahip olmadığınız eğitim, deneyim ya da beceriler yer almalıdır.
- c) Sayfa düzeni, yazı karakteri, büyük-küçük harf kullanımı gibi ayrıntılara özen gösterilmelidir.
- d) Eğitim bilgileri ve iş deneyimi bölümlerinde ters kronolojik sıra kullanmaya özen gösterilmelidir.
- e) Kısa, açık ve net olmalıdır.

YAZALIM

Aşağıda verilen iş ilanlarından birini seçin ve iş başvurusunda bulunmak için aranan niteliklere uygun öz geçmiş hazırlayın.

KURS/SERTİFİKALAR/ÖDÜLLER

Mesleğini severek yapan, siz değerli okul öncesi öğretmenleri ile şimdiden tanışmayı çok isteriz. Okulumuzda siz de yer almak ister misiniz?

Aranan Nitelikler:

- Üniversitelerin “Anaokulu Öğretmenliği” veya “Okul Öncesi Öğretmenliği” lisans bölümlerinden mezun,
- Alanında en az 2 yıl deneyimi olan,
- Öğretmenlik mesleğini seven,
- Takım çalışmasına yatkın ve uyumlu,
- Öğrenci-veli iletişimine dikkat eden
- Eğitim teknolojilerini derslerinde severek uygulayan, akıllı tahta kullanımı bilgisine sahip,
- Üretmeyi seven,
- Yaratıcı Drama Eğitmenliği sertifikasına sahip,
- İyi derecede İngilizce bilgisine sahip okul öncesi öğretmenleri arıyoruz.

Deniz ürünleri yetiştiriciliği, avcılığı, ihracatı, ithalatı, depolanması ve lojistiği alanlarında faaliyet gösteren şirketimizde, görevlendirilmek üzere, dalgıçlar aranmaktadır.

Aranan Nitelikler:

- Balık yetiştiriciliğinde çalışacak, (Hasat, Av, Yemleme tecrübesi olan)
- Seyahat engeli bulunmayan,
- Dalgıç olarak en az 1. veya 2. sınıf Dalgıç belgelerine sahip,
- Dalış eğitimi almış ve dalış tecrübesi olan,
- Ekip çalışmasına yatkın,
- İnsan ilişkilerinde başarılı,
- Dinamik,
- Kişisel gelişimine önem veren takım arkadaşları arıyoruz.

OKUMA

Etkinlik 1:

1. Eylem
2. Sıfat
3. Ad
4. Belirteç

Etkinlik 2:

1. Bu cümlede **“bandajladı”** sözcüğünde bulunan **–IA** eki, adı eylem yapan yani sözcüğün türünü ve anlamını değiştiren bir ektir. **Bandaj** sözcüğünün anlamını bilmesek bile sondaki ekten **bandaj** sözcüğün bir ad olduğunu ve üzerine getirilen ekle eylemleştirildiğini tahmin edebiliriz.
2. Bu cümlede **“evcil”** sözcüğünde bulunan **–cil** eki **“ev”** adına eklenince onu bir sıfata dönüştürüyor. **“Ev”** kökünü biliyorsak **“evcil bir hayvanın”** nasıl bir hayvan olduğunu tahmin edebiliriz.

Etkinlik 3:

1. “Hayvanların habitatları” sözcüklerinin **tamlama ilişkisi kurduğunu çekim eklerinden tespit edebiliriz**. Hayvanlara ait olan bir alandan bahsedildiğini, belki de yaşam alanı veya evlerinden bahsedildiğini tahmin edebiliriz.
2. Bu cümlede gösterilen anlamı bilinmeyen sözcüklerin yine **yanlarındaki yardımcı eylemlerle birlikte bir sözcük öbeği oluşturduğunu** ve cümlede **yüklem görevi** gördüğünü üzerlerindeki ekler yardımıyla söyleyebiliriz.

Etkinlik 4:

1. **“Nanoteknoloji”** sözcüğü ile ilgili “atomların ve moleküllerin en küçük birimlerini ifade etmek ve maddeyi atomik boyutu ile kontrol etmek amacı ile kullanılmaktadır.” açıklaması yapılmıştır. Buradaki **-mek** ad eylem eki, **–dır** eki ise bildirme ekidir ve terimi açıklamaktadır.
2. **“Ornitolog”** sözcüğü **“kuş bilimi uzmanı”** olarak açıkça tanımlanmıştır.
3. **“İfrata kaçmak”** deyiminin **“gitmek”** eylemindeki **-mek**, **“davranmak”** eylemindeki **–mak** ve **“anlamındadır”** sözcüğünün üzerindeki **–dır** eklerinin ipuçları ile hemen ardından gelen cümleyle tanımlandığını tahmin edebiliriz.

Etkinlik 5:

1. Cümlede **“nafaka”** sözcüğünün bağlama ilişkisi kuran **“ve”** bağlacı sayesinde **“tazminat”** sözcüğü ile aralarında yakın anlam ilişkisi olduğu tahmin edilebilir.
2. Cümlede **“redaktör”** sözcüğünün anlamını bilmesek de **“editörün”** anlamını biliyorsak bunun editörlük gibi bir meslek olduğunu tahmin edebiliriz.

Etkinlik 6:

1. Cümlede **“fakat”** karşıtlık bağlacı kullanılmıştır. Bu bağlaç sayesinde **“münzevi”** sözcüğü ile **“sosyal olmak”** arasındaki anlamsal zıtlık fark edilebilir.
2. İki kız kardeş **“neye rağmen”** görüşmüyor? Görüşmemeleri neden şaşırtıcı? Yukarıdaki cümlede **“-e rağmen”** karşıtlık bağlacı kullanılmıştır. Bu bağlaç sayesinde **“dip dibe”** sözcüğü ile **“nadiren görüşmek”** arasındaki anlamsal karşıtlık tespit edilebilmektedir. Şu tahminde bulunabiliriz: **dip dibe çok yakın/yan yana** anlamında olmalı burada. Çünkü eğer birbirlerine uzak otursalardı görüşmemeleri şaşırtıcı olmazdı.

Etkinlik 7:

1. c
2. b

Etkinlik 8:

1. Mehmet Beye babasından **yadigâr** kalan masanın babadan oğula **miras bırakılan manevi değeri olan bir eşya** olduğunu anlayabiliyoruz.
2. **“Payidar”** sözcüğünün burada **“unutulmayan, sevilen, kalıcı, devam eden”** anlamında olduğunu tahmin edebiliyoruz. Ayrıca **“vefatının üzerinden 70 yıl geçmesine rağmen”** kısmından da ölümüne rağmen eserinin yaşamaya ve var olmaya devam ettiğini anlayabiliyoruz.

OKUYALIM - YANITLAYALIM

A. KÜBİZM

1. a
2. c
3. b
4.
 1. Yanlış
 2. Doğru
 3. Doğru

B. YANARDÖNER RENKLER NASIL OLUŞUR ?

1. d
2. b
3.
 - » Parlak renklerdir. Sabun baloncuklarında, tavus kuşlarının tüylerinde ve balıkların pulları üzerinde görülürler.
 - » Güçlendirmek.
 - » “Çatılarda kiremitlerin dizilişine benzer” ve “kelebeklerin pula benzeyen kanatlarının sıralanması” örnekleri verilmiştir.

DİNLEME

Etkinlik 9:

CLICKBAİT

“Clickbait”

“Tık tuzağı, abartılı, dikkat çekici başlık ve resimlerle bağlantıya tıklamamız sağlanıyor ama içerikte yalancılık faktörü var.”

Anlam tahmini: İzleyicinin dikkatini çekmek için konulan ilginç başlık.

EKİNOKS NEDİR?

“Ekinoks”

İlkbahar ve sonbaharda gerçekleşir

Latince: Eki=eşit, nokt=gece

Anlam tahmini: Dünyada gündüz ve gece sürelerinin eşit olduğu günler.

ÇALIŞIRKEN MÜZİK DİNLEMELİK DİKKATİMİZİ DAĞITIR MI?

“Bilişsel Yetenekler”

Örnekler: mantıksal düşünme, problem çözme, öğrenme

“Konsantrasyon”

Karşıt anlamlısı:Dikkatin tamamen temel görevin üzerinde toplanmasının engellenmesi.

Anlam tahmini: Konsantrasyon, dikkatin tamamen bir görevin üzerinde toplanması.

ÇORBA ÇEŞMESİ

“Çorba Çeşmesi”

“Maddi durumu yetersiz vatandaşların istedikleri zaman ücretsiz çorba alabileceği bir sosyal proje. Bir camide 7/24 ulaşılabilir bir çeşme şeklinde tasarlanmış.”

“Ecdadımız”

Eş anlamlısı: Atalarımız.

MAVİ BALİNALAR

“Cüsse”

büyük cüsse (33.5 metre boy ve 190 ton ağırlık)

Anlam tahmini: Beden, gövde.

“Kril”

“Soğuk sularda yaşar ve başta balinalar olmak üzere fokların ve penguenlerin de temel besinlerini oluştururlar.”

Anlam tahmini: Karidese benzeyen çok küçük kabuklu canlılar.

DİNLEYELİM - YANITLAYALIM

A. MEKSİKA'NIN DÜNYAYA HEDİYESİ: TACO

1. Tahıllar - **b**
2. Tortilla - **c**
3. Taco - **a**

2. d

B. SİYAH ÇİKOLATA SAĞLIK İÇİN NEDEN FAYDALIDIR?

1. c

2.

- » **Çikolatanın içerdiği bazı kimyasal bileşikler** kalp ve damar hastalıkları, felç ve diyabetten korunmada olumlu etkiye sahip.
- » Felç sırasında beyindeki sinir hücrelerini koruyan maddenin adı: **Epicatechin**.
- » **Flavanol** adı verilen madde kalp krizi riskini azaltıyor.
- » **Siyah çikolata** sayesinde midede ortaya çıkan **yangı belirtileri** önlenebiliyor.

YAZMA

Etkinlik 10:

1. b
2. d

Etkinlik 11:

1. c
2. b

Yararlanılan kaynaklar

<http://www.enpolitik.com/kose-yazisi/401/picasso-ve-kubizm.html> , düzenlenmiştir.

<http://www.bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/yanardoner-renkler-nasil-olusur> kaynağından alınmıştır.

<https://gastromanya.com/meksikanin-dunyaya-hediyesi-taco/> adlı sayfadan 23.10.2019 tarihinde alınarak düzenlenmiştir.

<http://www.bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/siyah-cikolata-saglik-icin-neden-faydalidir> kaynağından alınmıştır.

<https://evrimagaci.org/clickbait-tik-tuzagi-nedir-ne-degildir-822> kaynağından alınmış ve uyarlanmıştır.

<http://www.bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/ekinoks-nedir> kaynağından alınmıştır uyarlanmıştır.

<http://www.bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/calisirken-muzik-dinlemek-dikkatimizi-dagitir-mi> kaynağından alınmış ve uyarlanmıştır.

<https://pozy.org/haber-detay/308076> kaynağından alınmış ve düzenlenmiştir.

<https://evrimagaci.org/dunyanin-en-buyuk-hayvani-olan-mavi-balinalar-ne-ye-ve-nasil-sindirir-7824> kaynağından alınmış ve uyarlanmıştır.

<https://www.bbc.com/turkce/vert-fut-47076693> kaynağından alınmış ve uyarlanmıştır.

<https://pozy.org/haber-detay/306750> kaynağından alınmıştır ve uyarlanmıştır.

<https://www.bbc.com/turkce/vert-fut-46739415> kaynağından alınmış ve uyarlanmıştır.